

BYGGERI

Nr. 4 · Maj 2022 · Årg. 26 · Odsgard Medier

Bag facaden

**Anna Mette Exner: Arkitekten,
som favner fra kultureliten til Gellerup
og gamle provokerende huse**

Arkitektur

Mies van der Rohe Prisen 2022

Nybyggeri

Ualmindelige almene boliger i Aarhus

Bag facaden, Anna Mette Exner, side 4

Mies van der Rohe Prisen 2022, side 10

Teglværkskrogen 4, Asnæs, side 20

Leder

Social bevidsthed

Om man er arkitekt, bygherre eller noget helt tredje, så betaler det sig at tage socialt ansvar, når man arbejder med byggeri. Det viser to prisuddelinger, som begge er omtalt i dette nummer af magasinet Byggeri: Først kan du møde Anna Mette Exner, som lige har modtaget N.L. Høyen Medaljen for sit arbejde med og i Gellerupplanen i Aarhus. Siden kan du se de socialt, bevidste projekter, som for nyligt gav La-Col og Crafton Architects en Mies van der Rohe Pris hver. Vi ønsker alle prisvinderne tillykke og håber, at den sociale bevidsthed vil sprede sig som ringe i vandet i byggebranchen fremover.

Marie Larsen, fagredaktør

Anna Mette Exner: Arkitekten, som favner fra kultureliten til Gellerup og gamle provokerende huse

Hun er vokset op i et kulturradikalt hjem, men er ret usnobbet. Også når det gælder arkitektarbejdet, som spænder mellem transformationer af stort set alt fra fabrikker til middelalderkirker. Mød Anna Mette Exner, som netop har modtaget N.L. Høyen Medaljen for sit arbejde med og i Gellerupplanen

Af Marie Larsen

Hvem: Anna Mette Exner

Født: 17. juni 1962

Uddannelse: Arkitekt maa

Kendt for: at have etableret egen tegnestue og startet et fællesskab med nu 50 virksomheder i en nedrivningstruet blok i Gellerup. Fællesskabet kæmper for at få lov til at købe blokken og etablere et permanent kraftcenter for småerhverv

Personligt: Bor i Brabrand med mand og hund. To døtre bor i København

Hvad er god arkitektur for dig?

God arkitektur afspejler det samfund, vi lever i. Det giver mere end det tager. Det skaber nye møder mellem mennesker, taler til kroppen og frigør ressourcer og kreativ energi hos den enkelte. Det kan være udtryksfuldt, provokere eller underordne sig. Det kan inddrage og indramme naturen og tager ikke mere plads end nødvendigt.

Smukt og grimt er subjektive størrelser. Det, der betyder noget, er, hvad arkitekturen gør ved os.

Hvad betyder 'hjem' for dig?

Hjem er hverdagen, som jeg holder af den. Tilpas balance mellem det udfordrende og det genkendelige. Hjem er et mentalt rum med plads til refleksion og nærvær, hvor jeg lader op, og hvor min kreativitet får frit flow.

Mit fysiske hjem er i Brabrand. Den daglige gåtur to kilometer frem og tilbage mellem hus og arbejde er som et pendul. Det svinger mellem huset på grusvejen i nabolagets skovklædte istidslandskab, og virksomhedsfællesskabet i Kollektivhuset, i det tidligere Gellerup Kulturcenter, hvor jeg har min tegnestue. Jeg har også et helt særligt tilhørsforhold til Thy, hvor familiens fristed i klitheden gennem mere end 50 år har fungeret som mit andet hjem. Det hele går op i en højere enhed.

Hvem ville du gerne have haft til at tegne dit hjem?

Torben Rix er min helt. En ægte Friis og Moltke arkitekt, som i 1972 tegnede det hus, Thomas og jeg nu har beboet i 23 år. Ude fra en underlig bunker, som flyder ned over en bakke. Inde fra kompromisløst og uendelig smukt. Et ægte brutalistisk 70'er hus med hvidkalkede murede vægge, teglclinkegulve, skydedøre i ubehandlede brædder, og trapper i rå beton.

Huset er upraktisk, vidunderligt og fyldt med arkitektoniske kompromisløsninger. Sommetider tænker jeg det

næsten som en hybrid mellem en middelalderkirke og en græsk bjerglandsby.

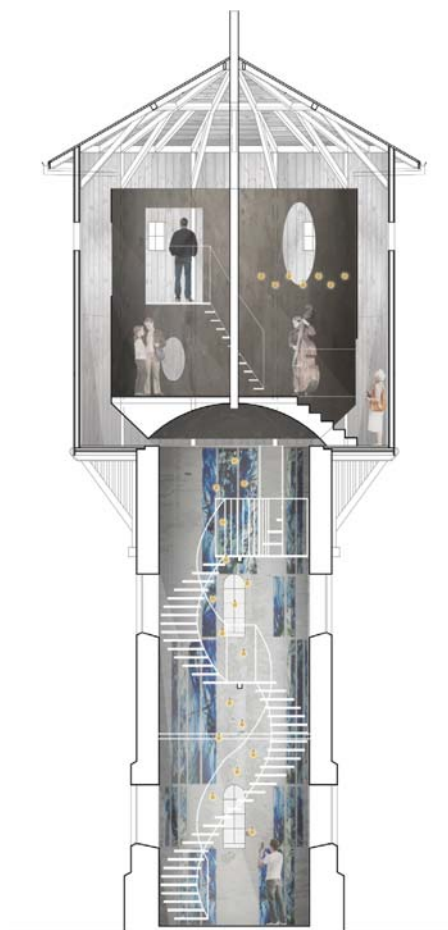
Hvilke bygninger tænder din faglighed?

For nylig var jeg på besøg i et statslånshus fra 1950'erne, som virkelig gjorde mig godt. På papiret var det et lille bitte billigt og undseeligt hus. Men i virkeligheden var der overraskende fine rum og oplevelser. Detaljer og materialer i bedste håndværksmæssige kvalitet. Målene på værelserne var små, men rumligheden i huset stor, fordi sammenhængen ude-inde og internt mellem rummene var gennemført oplevelsesrig med varierende og smukke kig.

Alting var komprimeret og havde mindst to funktioner:

Langå Vandtårn: Istandsættelse af Langå Stations bevaringsværdige vandtårn fra 1908 og formidling af tårnets historie, funktion og stemning. Igangværende.

En vindueskarm var også en bænke, en trappe var også et garderobeskab, et kældervindue gav et hemmeligt kig ud i en næsten japansk have.

Hvad ligger der på dit arbejdsbord lige nu?

Jeg føler mig meget privilegeret: Som medlem af Statens Kunstfonds Arkitekturudvalg vurderer jeg i disse dage ansøgninger om legater og projektstøtte. Ellers arbejder vi på tegnestuen, blandt andet, på en transportabel udstillingspavillon, omdannelsen af en Høegh Hansen fabrik fra 1918 til byboliger, ombygning af en 1970'ers kirke, tilgængelighed i en middelalderkirke, et landsbyfællesskab på en mikroskopisk ø, transformation af Langå Vandtårn og meget andet. Fantastiske opgaver, som jeg er meget taknemmelig for at få lov at arbejde med.

Hvilket byggemateriale kan du bedst lide?

Tegl er det smukkeste og et af de mest holdbare materialer, vi har. Det er skønt fra leret hentes op af jorden og til murstenen forgår, og levetiden er næsten uendelig. Det er et fornemt materiale, som i mine øjne desværre ofte bruges lemfældigt i byggeriet. Jeg ser i øvrigt frem til, at teglværkerne optimerer deres produktion, så energiforbruget reduceres. Og så elsker jeg selvfølgelig træ. Hvem gør ikke det? Ellers vil jeg gerne fremhæve lys, luft og mellemrum som skønne og billige byggematerialer.

Hvad hjælper dig videre, når du er kørt fast i en opgave?

Jeg har typisk tre måder at komme videre på: I situationen kan man skifte værktøj. Jeg skifter hele tiden mellem analoge og digitale 3D og 2D metoder, tegner ovenpå manipulerede fotos af papmodeller, skifter skala og skriver. En anden vej er at vende problemerne med andre. Ultimativt kan man sove på det. Underbevidstheden er et fantastisk og yderst behageligt redskab. Når jeg vågner om morgenen, er jeg ofte fuld af ideer.

Hvad er det vigtigste arbejdsredskab, du har?

Hjernens analytiske evne og min frie fantasi.

Hvad gør du for at holde dig fagligt skarp?

Jeg elsker mit fag og mit arbejde, som er én uendelig efteruddannelse. Inde i mig er der en gnist, som er min egentlige drivkraft. Indimellem spekulerer jeg på, hvad jeg skal gøre, hvis gnisten pludselig en dag ikke er der mere.

Hvordan hænger dit arbejdsliv og dit privatliv sammen?

Ordet 'arbejde' har en lidt tvangspræget klang i mine øre. Megen af den værdiskabelse, jeg præsterer, skabes på skæve tidspunkter, hvor jeg ikke nødvendigvis befinder mig 'på arbejde'. Det er ofte lystfyldt og kreativt og fore-

Mejdal Kirke: Til- og ombygning, Holstebro. 2018

går i min såkaldte fritid. En anden stor del af mit arbejde foregår ude i verden, i samvær og samarbejde med skønne mennesker. Her får jeg dækket min oplevelsestrang og mit sociale behov fuldt ud. Tingene flyder altså frit sammen, og meget af mit faglige engagement kan jeg ikke direkte sende regninger på. Er det så fritid eller arbejde?

Hvorfor valgte netop du dit fag?

Jeg har aldrig været god til rutinearbejde og sure pligter. Jeg elsker at være i forandring, vende ting på hovedet og fantasere. Har hele livet stukket fingrene i materien; spillet musik, lavet papirklip og lerfigurer. Ville først være keramikker eller væver og have min egen butik, så opdagede jeg arkitektskolen og har været fuldstændig forelsket i faget lige siden.

Hvem ser du op til?

Mine forældre var begge arkitekter og havde sammen Exners Tegnestue. De var på sin vis kulturradikale, og der kom mange veltalende og succesrige kunstnere og akademikere i mit barndomshjem. Der var højt til loftet, der blev gjort op med småborgerlighed og normer, og alt kunne diskuteres. Men der er en slagside ved frisindet, som altid har tricket mig. I elitære og kunstneriske kredse kan der være en hård præstationskultur, hvor få toneangivende har magten til at definere andres skæbne.

Som barn havde jeg et ben i to lejre. Var selv født ressourcestærk og var ofte anfører i flokken. Men samtidig havde jeg stor medfølelse med de, der stod udenfor fæl-

lesskabet. Derfor søgte jeg rollemodeller udenfor miljøet. Mennesker som var varme, rummelige, usnobbede. Menneskelige, frem for elitære. Folk som tog de svage i forsvar.

Sådan har jeg det stadig, og det er nok en af grundene til, at jeg elsker Gellerup. Her er plads til alle slags mennesker, der er hjertevarme og en stor kreativitet.

Hvem skylder du en særlig tak?

Jeg står ikke i gæld til nogen, men grundlæggende er jeg dybt taknemmelig for livet. Jeg er både taknemmelig overfor Moder Jord og Universet, min mor og far, og i det hele taget overfor verdens ildsjæle og alle venlige mennesker.

Hvad er det værste, der er sket for byggebranchen på det seneste?

Vi er blevet for rige. Det er i krisetiderne, vi tænker os om og tager de bedste beslutninger. Der bygges for meget, for stort og prangende, for ligegyldigt. Uden skønhed, uden sammenhæng med stedet.

Hvad er det bedste, der er sket for byggebranchen på det seneste?

Den gryende bevidsthed om, at det brugte kan bruges igen, og at det ikke er en kvalitet i sig selv, at noget er funklende nyt. Det er surrealistisk at se, hvordan vi på samme tid er ved at drukne i overforbrug og samtidig miste håbet af klimaangst.

Viborg Stations Lokomotivremise: Istandsættelse af den fredede lokomotivremise opført i etaper fra ca. 1889 til omkr. 1933. Igangværende.

Aarhus Polstrørmøbelfabrik: Omdannelse af den bevaringsværdige møbelfabrik opført 1918 til attraktive byboliger. Igangværende.

Hvad ville du gerne ændre ved byggebranchen?

Enhver bygherre skulle tvinges til at bo i sit eget hus i mindst fem år. Det ville højne standarden og fremme hensynet til lokalmiljøet. Der er for meget byggeri, som ensidigt tjener aktionærernes pengepung.

Hvis du kunne give byggebranchens beslutningstagere et godt råd med på vejen, hvad skulle det så være?

Hold op med at rive ned, hold op med at bygge unødvendigt stort. Lad være med at tro, at fordi noget er slidt, gået af mode, eller 'såkaldt grimt', så har det ikke værdi. Brænd bygningsreglementet og lad os starte forfra - med sund fornuft.

Bayroc produkter
må indgå i Nordic
Svane Ecolabels
byggerier

DET ENKLE UDTRYK
MED DET SUNDE INDRE

BAUROC – LEVERANDØR AF POREBETON I DANMARK

**HØJ KOMFORT
– LAVT ENERGIFORBRUG**

Porebeton er et naturmateriale bestående af sand, kalk, vand og luft. Materialet har en høj isoleringsevne grundet luften i betonen.

**POREBETON I VERDENS-
KLASSE – FRA NORDEUROPAS
STØRSTE PRODUCENT**

Vår identitet og varemærke bauroc symboliserer det brede udvalg af porebeton-byggematerialer, som finder anvendelse overalt i byggeriet, lige fra boliger til industribygninger.

**HELHEDSTÆKNING
BETALER SIG – STORE
OG SMÅ BYGGERIER**

bauroc produktfamilien omfatter blokke af forskellige anvendelser og funktioner, skillevægselementer, U-blokke, overfligere og loftselementer.

**VI TILBYDER OGSÅ
KALKSANDSTEN**

A-Supply

bauroc
OVERALT I BYGGERI

Vi leverer hurtigt og altid til tiden fra vores centrallager i Korsør.

A-Supply A/S · www.bauroc.dk · bauroc@bauroc.dk · 72 34 44 04